16/08/2025

Ανάμνηση της ανακομιδής του Αγίου Μανδηλίου

/ Βίοι Αγίων

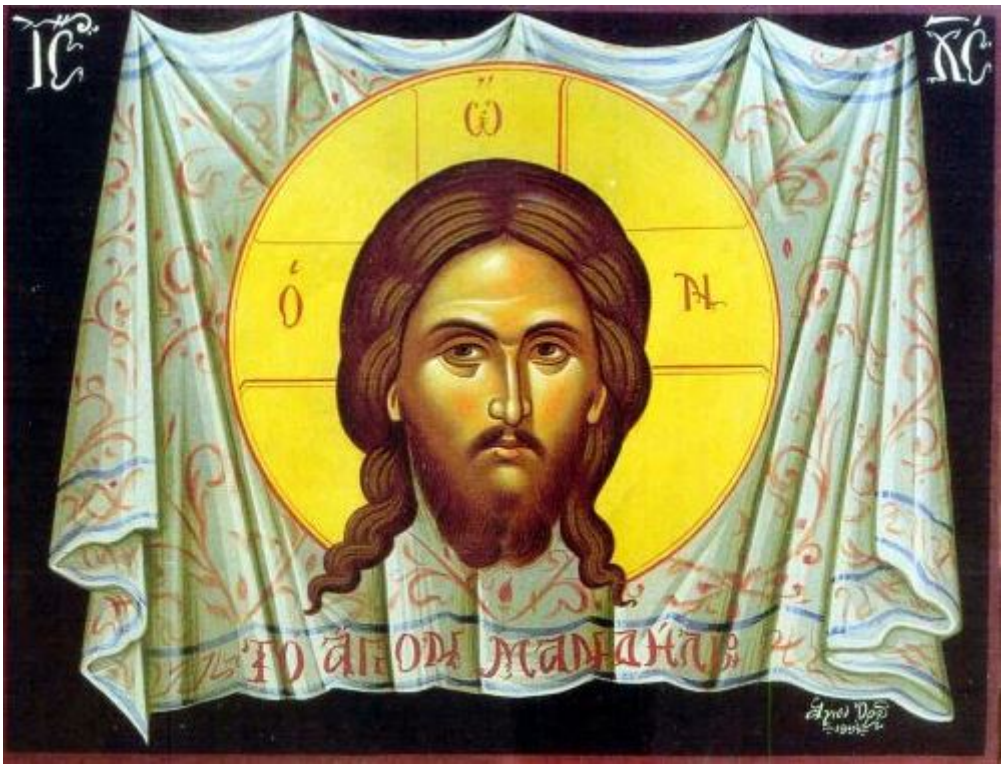

Σήμερα 16 Αυγούστου εορτάζεται η από Εδέσσης εις Κων/πολιν μετακομιδή της αχειροποιήτου εικόνος του Κυρίου Ημών Ιησού Χριστού.

Όταν ο Κύριος Ιησούς Χριστός θαυματουργούσε στα Ιεροσόλυμα και η φήμη διαδίδονταν εις τον κόσμον, τότε ο τοπάρχης Εδέσσης Αύγαρος επιθύμησε να υπάγη εις την Ιερουσαλήμ να ιδή τον Κύριον. Δεν ηδύνατο όμως επειδή είχε ανίατη ασθένεια (λέπρα μαύρη και αρθρίτιδα με πόνους δριμύτατους). Διά τούτο έγραψε μία επιστολή προς τον Κύριον, την οποία έστειλε με κάποιον ζωγράφο Ανανίαν, με την παραγγελία να ζωγραφίσει με ακρίβεια τον χαρακτήρα του σώματος και το πρόσωπο του Χριστού και να του το επιδώσει.

Η δε επιστολή του Αυγάρου περιείχε τα ακόλουθα λόγια: «Αύγαρος τοπάρχης πόλεως Εδέσσης, Ιησού Σωτήρι, αγαθώ Ιατρώ αναφανέντι εν Ιεροσολύμοις. Ηκούσθησαν εις εμένα τα περί σου φημιζόμενα θαύματα, και αι ιατρείαι, οπού γίνονται από λόγου σου, χωρίς ιατρικά βότανα. Ως η φήμη διαλαλεί, εσύ κάμνεις τους τυφλούς να αναβλέπουν, τους κουτσούς να περιπατούν. Εσύ καθαρίζεις τους

λεπρούς. Εσύ διώκεις τα ακάθαρτα πνεύματα και τους δαίμονας. Εσύ ιατρεύεις εκείνους, οπού πάσχουν από μακράς και πολυχρονίους ασθενείας. Εσύ ανασταίνεις και νεκρούς. Όθεν εγώ ακούσας όλα αυτά τα θαυμάσια διά λόγου σου, εσυλλογίσθηκα ένα από τα δύο ταύτα. Ή πως εσύ, οπού κάμνεις τοιαύτα, είσαι Υιός Θεού, ή πως είσαι Θεός. Διά τούτο λοιπόν έγραψα προς σε, και σε παρακαλώ να λάβης τον κόπον να έλθης εις εμένα, διά να ιατρεύσης το πάθος οπού έχω. Ήκουσα δε και τούτο, ότι οι Ιουδαίοι γογγύζουσι κατά σου, και έχουν σκοπόν να σε κακοποιήσουν. Η ιδική μου δε πόλις Έδεσσα είναι μικροτάτη μεν, αλλά σεμνή. Όθεν θέλει εξαρκέσει και εις τους δύο ημάς, διά να κατοικούμεν εν αυτή με ειρήνην».

Ο Ανανίας πήγε στην Ιερουσαλήμ, έδωσε στον Κύριο την επιστολή, ανέβη και εκάθησε εις μίαν πέτραν, από όπου έβλεπε το πρόσωπο του Χριστού που δίδασκε και με το χέρι του σχεδίαζε την εικόνα του. Αλλά ήταν αδύνατο να ζωγραφίσει την μορφή του, γιατί ο Χριστός, κάθε φορά που τον κοίταζε άλλαζε θεωρία. Τότε ο Κύριος που γνωρίζει τις καρδιές των ανθρώπων και τον εγκάρδιο σκοπό του Ανανία, ζήτησε νερό για να νιφτεί και ένα πανί διπλωμένο στα τέσσερα να σκουπισθεί. Και ω του θαύματος! Αμέσως αποτυπώθηκε η μορφή Του στο τετράδιπλο μανδήλιο, το οποίο έδωσε στον Ανανία να το παραδώσει στον Αύγαρο με την ακόλουθη επιστολή. Η προς τον Αύγαρον επιστολή του Κυρίου έχει ως εξής: «Μακάριος είσαι ω Αύγαρε, επειδή και χωρίς να με ιδής, επίστευσας εις εμέ. Είναι γεγραμμένον διά λόγου μου, ότι εκείνοι μεν, οπού με είδον με τους οφθαλμούς των, δεν πιστεύουσιν εις εμένα. Ίνα, εκείνοι οπού δεν με είδον, πιστεύσουν εις εμένα, ζήσουν. Διά τον λόγον εκείνον, οπού μοι γράφεις, να έλθω προς εσένα, ήξευρε, ότι πρέπει να τελειώσω όλα εκείνα τα έργα, διά τα οποία απεστάλην εις τον κόσμον από τον Πατέρα μου. Και αφ’ ου ταύτα τελειώσω και αναληφθώ εις τους Ουρανούς προς τον αποστείλαντά με Πατέρα, τότε θέλω σοι αποστείλω ένα μαθητήν μου, Θαδδαίον ονομαζόμενον, ο οποίος και το πάθος σου θέλει ιατρεύσει, και ζωήν αιώνιον, και ειρήνην εν τω βίω τούτω θέλει χαρίσει, και εις εσένα και εις τους μετά σου όντας. Αλλά και εις την πόλιν σου Έδεσσαν θέλει βοηθήσει αρκετά, ίνα μη νικήση αυτήν κανένας εχθρός». Εις το τέλος δε της επιστολής έβαλε βούλλας επτά, αι οποίαι ήτο σημαδευμέναι με εβραϊκά γράμματα, τα οποία μεθερμηνευόμενα, δηλούσι ταύτα· «Θεού θέα, θείον θαύμα».

Με πολλή χαρά και πίστη ο Αύγαρος δέχθηκε την επιστολή και την άχραντο εικόνα του Κυρίου κι αμέσως γιατρεύθηκε από την ασθένεια. Έμεινε μόνο κάτι λίγο από την λέπρα στο μέτωπο. Μετά τη Σταύρωση, την Ανάσταση και την Ανάληψη του Χριστού, ο απόστολος Θαδδαίος πήγε στην Έδεσσα, βάπτισε τον Αύγαρο και όλους τους ανθρώπους του, στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Μόλις ο Αύγαρος βγήκε από την κολυμβήθρα, καθαρίστηκε και η λίγη λέπρα που ήταν στο μέτωπό του. Και για να τιμήση τον Χριστό, αντικατέστησε

αμέσως τον ανδριάντα που υπήρχε στη δημόσια πύλη της Εδέσσης, με την αχειροποίητο εικόνα του Δεσπότου Χριστού κι επάνω σε αυτήν έγραψε: «Χριστέ ο Θεός ο εις σε ελπίζων ουκ αποτυγχάνει ποτέ».

Κάθε πολίτης εισερχόμενος στην πόλη έπρεπε να σέβεται και να προσκυνά την εικόνα του Χριστού. Αυτόν το νόμο τον φύλαξε ο υιός του, αλλά ο εγγονός του αποστράφηκε την ευσέβεια και επέστρεψε στα είδωλα. Όταν ο εγγονός θέλησε να αντικαταστήση την εικόνα επάνω στην πύλη με ανδριάντα δαιμονικόν, τότε ο Επίσκοπος Εδέσσης με θεία αποκάλυψη πήρε την εικόνα, την έβαλε σε βαθουλό τόπο, άναψε ένα λύχνο, τοποθέτησε ένα κεράμιο μπροστά και έκτισε τον τόπο κρύβοντας την εικόνα.

Μετά από πολλούς χρόνους επί βασιλέως Ηρακλείου, κατά την εχθρική εισβολή των Περσών το 615 μ.Χ. η πόλις Έδεσσα εσώθη, διότι οι πολίτες κατέφυγαν εις τον Θεόν και ζήτησαν τη σωτηρία τους. Τότε ο Επίσκοπος της Εδέσσης με θείο όραμα πήρε εντολή να σκάψη επάνω από την πύλη και σκάψας βρήκε την κρυμμένη αχειροποίητη εικόνα σώα και αδιάφθαρτη, τον λύχνο αναμμένο ύστερα από 500 χρόνια και επάνω στο κεράμιο εκτυπωμένη άλλη μία εικόνα του Χριστού. Ο Επίσκοπος περιφέροντας την αγία εικόνα σε λιτανεία αφάνισε τους Πέρσες που ήλθαν να καταλάβουν την Έδεσσα.

Αργότερα επί Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου το 959 μ. Χ. η αχειροποίητος εικόνα του Κυρίου, μεταφέρθηκε στην Κων/πολη, καθώς και το κεράμιο με την επιστολή εις δόξαν των χριστιανών, εις φύλαξιν των βασιλέων, εις ασφάλειαν όλης της Πόλεως. Αυτ το αυθεντικό Άγιο Μανδήλιο βρίσκεται σήμερα στην Γένουα της Ιταλίας στο Καθολικό Μοναστήρι του Αγ. Βαρθολομαίου, όπου φυλάσσεται από τον 14ο αι. μέχρι σήμερα.

(Από τον Άγιο Νικόδημο Αγιορείτη, Συναξαριστής των δώδεκα μηνών. Έκδ. Δόμος)